

Prædiken til Juleaften 2023, Vor Frue Kirke, København.

Det er svært at skrive juleprædiken om fred i verden og familieidyl.

For der er så meget krig og ufred og lidelse i verden, at man bliver målløs.

Sådan er jeg langt fra den eneste der har det.

I den evangelisk-lutherske kirke i Betlehem på den besatte Vestbred har man besluttet, at Jesus-barnet ikke skal ligge i en krybbe i år.

I stedet er han lagt i murbrokker svøbt ind i et palæstinensisk tørklæde for at vise sympati med Gazas befolkning.

Det er sådan, julen ser ud i Palæstina: besættelse, ødelæggelse, med bombing af børn.

Mens verden fejrer, ligger vores børn under murbrokker, siger præsten i Bethlehem.

Han fortæller, at årets julefejring i år er aflyst "af indlysende årsager", og at man i stedet vil markere julen med fokus på bøn.

Og hvad kan man andet.. også her hos os.. andet end at bede for fred.

Krigen raser også stadig i Ukraine. Sidste år holdt jeg, af den grund, jul ved NATO's østfront, som udsendt feltpræst til de danske styrker.

En dag kørte vi til byen Narva som ligger på grænsen til Rusland; så tæt at man kan se over på den anden side.

Da vi stod derude i terrænet var det iskoldt – meget koldere end der nogensinde er her i Danmark.

Ned til under minus 20 grader; og så var det endda en mild vinter derovre, sidste år.

Længe før, i februar 1944 hvor estere, tyskere, nordmænd, danske, og Gud ved hvem ellers, kæmpede mod hinanden var der mindst ligeså koldt der, på det samme sted, som jeg for et år siden stod sammen med de danske soldater.

Dengang kom russerne sejlene og fordi man ikke kunne komme helt ind til den estiske kyst, måtte en del af russerne svømme i land ved byen Narva.

Tænk jer lige, svømme i land!

I helt ekstrem kulde, det kan man jo ikke overleve. Og mange døde.. og ligene svømmede rundt derude med benene opad, som bøjer.

Historierne fra 2. verdenskrig gjorde dybt indtryk.. alle de spildte liv.. mennesker, så tæt på os selv.

Vi ligner hinanden. I østlandene kan de tale sammen sprog.

I Israel og Palæstina er de også naboer.

Dengang som nu slår vi hinanden ihjel.

Meningsløst, er det.

Tænk, hvad vi kunne få ud af hinanden, hvis vi samarbejdede, tænk, hvad vi kunne bruge alle de penge og menneskeliv til af godt, hvis vi holdt op med at slå.

Midt i alle disse tanker om alt det håbløse der sker i verden i disse år, hørte jeg, at der findes et sted her i den virkelige verden, hvor håbet gror.

Og tænk, det ligger lige godt 50 km fra Bethlehem. Stedet hedder Neve Shalom/Wahat al-salam.

Neve Shalom er hebraisk og Wahat al-Salam arabisk for "Fredens Oase", en landsby på en bakketop midt mellem Jerusalem og Tel Aviv.

Her bor jødiske og palæstinensiske familier, og her går jødiske og palæstinensiske børn i landsbyens friskole.

Der er andre skoler i Israel, som har både jødiske og arabiske elever, men kun i Neve Shalom/Wahat al-Salam foregår undervisningen på helt lige vilkår.

Alle lærer at tale og skrive både hebraisk og arabisk, og undervisningen veksler konstant mellem de to sprog.

Om det så er navneskiltene, der hvor eleverne hænger deres tøj, er de på begge sprog.

I denne landsby kan man naturligvis ikke undgå spændingerne i samfundet.

Ideen er ikke at benægte eller ignorere, at der er en konflikt, men at gøre noget ved det.

Her studeres konfliktens struktur og dynamik, og man prøver at forstå og forklare hinanden, hvorfor disse ting sker.

Jeg synes historien om byen der hedder 'Fredens Oase' og som ligger så tæt på Bethlehem giver håb for verden.

Det giver også håb for verden at vi her i vores egen by har så mange unge der engagerer sig i kampen for en bedre verden.

Både i forhold til verdenssituationen, men også i forhold til hinanden.

Mine konfirmander her ved kirken har, for eksempel, i år lavet en julekalender hvor de hver dag har skullet gøre noget godt overfor en anden. Den slags giver håb for verden.

Skulle vi ikke tage det med videre her i julen, og ind i det nye år: hver dag at sætte os for at gøre noget godt for en anden!?

Det er måske kun en dråbe af godhed, med dråber de samler sig til oceaner, hvis der er mange nok.

Dengang Jesus blev født var det også en utryg verden med ulmende krig og konflikt, og kort efter han blev født blev mange små drenge-børn i Palæstina slået ihjel, og derfor måtte Jesu forældre leve deres første tid som familie, som flygtninge.

Juleevangeliet er til at starte med hverken hyggeligt eller fyldt af glimmer.

Det er råt og koldt og der er heller ikke mere plads nogen steder.

Og det var vel, trods alt, ikke sådan Maria havde drømt om, at hendes første barn skulle fødes, og slet ikke endnu. Hun var så ung, og det ægteskab med Josef kom jo sådan lidt skævt fra start.

Jeg tror bestemt ikke, det var sådan, hun havde drømt, at det skulle være.

Drømmen om en jul, hvor ingen har travlt og det *hele* dufter af gran og lyksalighed, og hvor de bøvlede relationer for et øjeblik bliver nemme, er sjældent andet og mere end drømme. For bøvlede relationer bliver sjældent mindre bøvlede af, at det er jul.

Tværtimod.

Selvfølger det at have realistiske forventninger til julen såvel som til livet, det hjælper at tænke sig om en ekstra gang, men livet *kan* faktisk falde fra hinanden. Og det er et vilkår, vi må leve med.

Uanset hvad vi gør, så er der situationer, hvor alting ramler og vi intet kan stille op.

Jeg tror som sagt også, livet ramlede for Maria, da hun blev klar over, at hun var gravid, alt for ung og uden at være gift. Men hun tog opgaven på sig; ikke bare dengang hun skulle føde men hele livet igennem.

Jesus var svær at være mor til, og det endte med, at hun stod ved foden af det kors, hvor han led en pinefuld død. Maria kæmpede med og for sit barn, og på den måde er hun et forbillede for alle os mødre, der kæmper for vore børn og endda kender hun det at miste et barn.

Og dermed, at livet kan udmatte én på grusomste måde.

Maria er ikke bare et forbillede for mødre, men for alle mennesker, hvis liv pludselig tager en drejning som man på ingen måde havde forestillet sig eller kunne forberede sig på.

Kristendommen, julebudskabet om at Gud er gud for selv den allermindste, giver os lov til at være udmattede, når vi ikke orker mere, giver os lov til at være bange, når vi ikke kan se nogen udvej, og når vi føler, at livet ikke hænger sammen.

Gud gjorde sig til ét med denne verdens ensomme og udstødte, da han kom til verden i en stald og blev lagt i en krybbe.

Helt fra starten omgav han sig med mennesker med et tvivlsomt ry.

De første barselsgæster var hyrder, som ikke just stod på øverste trin på den sociale rangstige; de var at betragte som en slags hjemløse.

Når man hører beretningen om Jesu fødsel, er det tydeligt for enhver, at Guds syn på, hvad der udgør et sammenhængende og vellykket liv, hvor alt går op i en højere enhed, er meget anderledes end vore forestillinger.

Gud har vist sig som et lille hjælpeløst barn. Han har gjort sig til ét med alle, der kæmper for og med livet – også os, som er her på denne juleaften, med alt hvad vi hver især kæmper med, for julen er også smerternes fest.

Men at Gud kom i den udsatte og hjælpeløse, hos rådvilde forældre, det er *det*, der skaber håb, når vi oplever, at livet falder fra hinanden.

Troen på Kristus er netop dette, at her er et sted, hvor alle vi voksne, som skal have styr på alting, og synes vi skal skjule når vi ikke har.

Julen er lysets fest. Ikke fordi alt i vores liv nu er idel lys og lykke, og mørket er forsvundet, men fordi Gud er tilstede midt i mørket. Hos os, som vi er. Med det hele.

Julen hjerternes fest, ikke fordi vi er blevet bedre mennesker, men fordi Gud har åbnet sit hjerte for os. Og så skal vi åbne det for andre.

Fred i verden er der dog overhovedet ikke kommet, og fred mellem mennesker er det derfor mildest talt småt med.

Apostlen Paulus siger i sit brev til romerne: ”Hold fred med alle mennesker, om det er muligt, så vidt det står til jer” (Romerbrevet 12,18). Gid vi dog kunne finde ud af det!

Men der er også en anden fred.

En fred, som ikke sluttet mellem mennesker, men gives af Gud til os mennesker, og som vi bare skal tage imod.

En himmelsk fred, som fortæller, at alle vores fejl, alt det vi gør, som vi ikke skulle have gjort, alle vores forbriere, hele vores menneskelige fejlbarlighed ikke længere skal komme mellem os og Gud.

En fred vi kan bære i vores hjerte, også midt i krigen, i stormen, i smerten. Gud er med. Du er ikke alene. Aldrig og på intet sted.

Den himmelske fred er således mere end et skrøbeligt og flygtigt fravær af ufred, den er fylde og fællesskab – som man kan leve af og på også igennem det mest blændende mørke.

Det er derfor, at den himmelske hærske lovpriser Gud og synger verdens første julesalme og verdens bedste fredssang:

”Ære være Gud i det højeste og på jorden!
Fred til mennesker med Guds velbehag!”.

Så hvad betyder julen? Det betyder frem for alt, størst af alt, vidunderligst af alt, at det ikke længere behøver at gå ad helvede til for noget menneske.

Jesus har sat os fri til at leve vores liv, frie til at være dem, vi er.

Det er Ham, der fortæller os og giver os håb om, at livet er værd at leve, hvor det end leves, at der altid er mere at sige, at der altid er mulighed, der hvor det ellers ser umuligt ud!

Kære menighed,

Rigtig glædelig og velsignet jul!

På trods, på trods, på trods!

Amen.

Lovprisning

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud,
Fader, Søn og Helligånd,
du, som var, er og bliver én sand treenig Gud,
højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed.

Kirkebøn

Himmelske Far,

Vi takker dig fordi du lod din søn blive født som een af os.

Vi beder dig: velsign denne aften her hos os og overalt på jorden.

Giv os glæden ved stilheden, og tryghed i troen på, at vi er dine børn.

Giv os lys fra dine øjne, så vi kan se det væsentlige: barnet i krybben,
himmelkongen.

Giv os øjne for mennesker i nød.

Hjælp os til at se dit lys i natten, din julegave til os. Ordet som bringer budskab om dig, fra det ene menneske til det andet.

Herre, vi beder dig for alle der sidder alene her i julen, for alle der ikke kan være hjemme hos deres familier fordi de er i tjeneste for andre, for de indsatte i vore fængsler, for vore udsendte soldater, for alle, der er syge eller sørger.

For alle der savner den, de allerhelst vil være sammen med.

Lad julesorgen slukkes.

Hjælp os til at fastholde dit ord, så det må udbredes og styrkes.

Både ude i verden og her hos os.

Hold din hånd over alle, det ufødte liv, unge og gamle - og enhver myndighed iblandt os.

Velsign og bevar vor dronning, Margrethe d. 2. og hendes hus og slægt.

Du, der kender vore hjerter og elsker os.

Giv os at åbne vore hjerter for dig og for vore medmennesker, så vi hjælper dem så langt, mennesker kan hjælpe.

Vi beder for alle ofre for krig i hele verden. Gud, stop al krig! Grib nu ind! Det beder vi om i lyset af din julestjerne, der skinner for alle og
i Jesu navn -

Amen!

Motet

Meddelelser

Velsignelse

Lad os med apostlen tilønske hinanden:

Vor Herre Jesu Kristi nåde
og Guds kærlighed
og Helligåndens fællesskab

være med os alle!